

УДК 378.147:364]:340.13

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.3.18>

Юрій СЕРБАЛЮК

кандидат історичних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна, 32300

ORCID: 0000-0002-8914-2261

Людмила МЕЛЬНИК

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна, 32300

ORCID: 0000-0002-3563-3137

Віталій СПІВАК

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна, 32300

ORCID: 0000-0003-1843-562X

Бібліографічний опис статті: Сербалюк, Ю., Мельник, Л., Співак, В. (2025). Нормативно-правові акти у професійній підготовці працівників соціальної сфери. *Ввічливість. Humanitas*, 3, 138–144, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.3.18>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

У статті розглянуто питання формування правової складової професійної підготовки здобувачів вищої освіти із спеціальностей соціономічного напрямку.

Мета статті – окреслити актуальність і важливість знання нормативно-правових актів для успішної практичної діяльності у сфері соціального захисту населення, визначити основні механізми роботи з пошуку та застосування правових документів в освоєнні змістових складових освітніх компонентів, написання наукових робіт у практичній професійній діяльності.

Актуальність проблеми визначена особливістю практичної діяльності соціального працівника щодо соціального захисту, яка будується за чітко визначеними нормативами, стандартами, алгоритмами, що закріплено у відповідних нормативно-правових актах.

Аналіз Державних соціальних стандартів спеціальностей Соціальна робота та Соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виявив значну частину компетентностей, які мають у своїй основі правову складову.

Відзначено важливість побудови освітнього процесу таким чином, щоб студент не лише отримував правові знання з різних питань соціального захисту, а й набував навичок їх самостійного пошуку, здатності відстежувати зміни у правовому полі соціального захисту, вміння на їх основі аналізувати і прогнозувати розвиток соціальної політики.

Запропоновано класифікацію нормативно-правових актів у сфері соціального захисту, виділено групи їх основних видавників, розглянуто джерела в мережі Інтернет, де розміщені правові документи соціального спрямування у загальному доступі, а також електронні ресурси офіційних видань, бібліотек правової літератури та ресурси з надання консультацій з юридичних питань.

Зазначено важливість засвоєння алгоритму пошуку правових актів, використання діючих документів у сфері соціального захисту у розв'язанні професійних завдань.

Ключові слова: правова компетентність, освітній процес, нормативні документи, соціальний захист.

Yuriy SERBALIUK

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, 61 I. Ohienko str., Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0002-8914-2261

Lyudmila MELNYK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, 61 I. Ohienko str., Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0002-3563-3137

Vitalii SPIVAK

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, 61 I. Ohienko str, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0003-1843-562X

To cite this article: Serbalyuk, Yu., Melnyk, L., Spivak, V. (2025). Pravova skladova u profesiinii pidhotovtsi fakhivtsiv sotsialnoi sfery [Legal acts in the professional training of social workers]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 3, 138–144, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.3.18>

LEGAL ACTS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF SOCIAL WORKERS

The article addresses the formation of the legal component in the professional training of higher education students specializing in socio-economic fields. The purpose of the article is to highlight the relevance and importance of understanding regulatory and legal acts for successful practical work in the field of social protection, as well as to identify the key mechanisms for finding and applying legal documents in mastering educational content, writing academic papers, and carrying out professional activities.

The relevance of the issue stems from the specific nature of the social worker's practical activity in the area of social protection, which is based on clearly defined regulations, standards, and procedures enshrined in relevant legal acts.

An analysis of the State Social Standards for the "Social Work" and "Social Welfare" bachelor's degree programs revealed that a significant portion of the required competencies are grounded in legal knowledge.

The article emphasizes the importance of structuring the educational process in such a way that students not only acquire legal knowledge on various aspects of social protection, but also develop the skills to independently search for legal information, track changes in the legal framework of social protection, and use this knowledge to analyze and forecast the development of social policy.

A classification of regulatory legal acts in the field of social protection is proposed. The main groups of publishers of such acts are identified. The article also reviews publicly accessible online sources containing socially oriented legal documents, including electronic resources from official publications, legal literature libraries, and platforms offering legal consultations.

The importance of mastering the algorithm for searching legal acts and applying current legal documents in addressing professional challenges in the social protection field is highlighted.

Key words: legal competence, educational process, regulatory documents, social protection.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасна професійна діяльність вимагає знання чинного законодавства, розуміння механізму правового регулювання виробничих питань у своїй галузі. У зв'язку з цим зростає актуальність формування професійної правової культури, яка має забезпечити правову обізнаність у сфері своєї професійної діяльності, правильну практичну реалізацію правових знань, правомірну професійну поведінку фахівця

(Ткачова, 2012). Тому важливим завданням закладів вищої освіти є не лише озброювати майбутніх фахівців фундаментальними знаннями і практичними навиками в обраній сфері діяльності, а й давати розуміння правової складової обраної спеціальності, формувати у них навички самостійного мислення, вміння творчо застосовувати набуті знання в нормопроектвальній, правозастосовчій та іншій практичній діяльності (Козюбра, 2018).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до соціально-правової діяльності однією з перших почала досліджувати І. Ковчина (Ковчина, 2005).

Серед фундаментальних досліджень відзначимо монографію О. Лісовця, у якій розглядаються проблеми формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників, визначені критерії, показники та рівні її сформованості (Лісовець, 2018).

Сучасні аспекти підготовки соціальних працівників до захисту прав молоді знайшли відображення у роботі Я. Співака, С. Омельченко, Ю. Фоменко (Співак, 2019).

Дослідження поняття, сутності, складників правової компетентності майбутнього соціального працівника, рівні їх сформованості, аналіз державних стандартів підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності Соціальна робота, які передбачають правову складову, здійснено С. Чернетою (Чернета, 2021).

Стосовно ролі правових знань у становленні фахівця соціальної сфери, відзначимо дослідження А. Ярошенко та М. Панченко, які окреслюють роль наставника у підготовці до соціально-правової діяльності (Ярошенко, 2015).

Нові підходи до підготовки фахівців із соціальної роботи при опануванні юридично-правової частини освітнього та професійного стандарту запропоновані В. Семеновим та С. Королем (Семенов, 2023). Автори пропонують посилити правову складову у теоретичній підготовці, запровадити обов'язковість аналізу нормативно-правової бази проблематики дослідження при написанні кваліфікаційних робіт.

Мета нашого дослідження – окреслити актуальність і важливість знання нормативно-правових актів для успішної практичної діяльності у сфері соціального захисту населення, визначити основні механізми роботи з пошуку та застосування правових документів в освоєнні змістових складових освітніх компонентів, написання наукових студентських робіт, у практичній професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна діяльність соціального працівника регламентується значною кількістю правових актів. Тому її результативність залежить значною мірою від рівня оволодіння нормативно-правовими документами, у яких визначені

принципи, засади, механізми, моніторинг ефективності соціальної роботи.

Соціальний захист не може забезпечуватись сьогодні інакше, як на правовій основі. У минуле відійшли часи, коли підтримка ближнього регулювалась лише релігійними настановами, моральними принципами суспільства. Більшість країн світу перейшло до такого етапу суспільного розвитку, коли соціальна робота (соціальне забезпечення, соціальна допомога, соціальний захист) регламентується виключно нормативно-правовими актами. Фахівець у сфері соціального захисту об'єктивно будує свою професійну діяльність, опираючись на діючі нормативи, стандарти, гарантії, які визначені у документах юридичного характеру. Без їх знань неможливо говорити про більшість його професійних компетентностей. Тому виникає завдання ефективного оволодіння нормативно-правовою базою соціальної роботи здобувачами вищої освіти за час здобуття ними фахової освіти.

Підготовка соціальних працівників здійснюється відповідно до Державних соціальних стандартів до відповідних спеціальностей. Їх аналіз стосовно спеціальностей Соціальна робота та Соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти показав важливість набуття правих знань, формування професійної правової культури у фаховій підготовці майбутніх фахівців даних спеціальностей. Серед компетентностей, передбачених цими стандартами, виділимо ті, які, на нашу думку, безумовно потребують знання нормативно-правової бази соціальної роботи. Із переліку загальних компетентностей – це здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність приймати обґрунтовані рішення. Серед фахових компетентностей – це знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення; здатність консультовати з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах; здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної

допомоги; здатність оцінювання якості соціальних послуг.

Досвід розвинутих країн Європи (Німеччина, Франція) свідчить про доцільність кодифікації соціального законодавства. В Україні воно зосереджено у великому масиві нормативно-правових документів. Тому не дивно, що деколи це приводить до заплутаності, частим протиріччям, нечіткості визначень понять, категорій. Деякі нормативні акти приймаються поспіхом, хаотично. Звідси їх недовготривала історія, часті зміни, труднощі у застосуванні в практичній діяльності.

У цих умовах ми бачимо необхідність побудови освітнього процесу таким чином, щоб здобувач вищої освіти не лише отримував правові знання з різних питань соціального захисту, а й набував навичок їх самостійного пошуку, здатності відстежувати зміни у правовому полі соціальної політики, вміння на їх основі аналізувати і прогнозувати розвиток соціальної сфери. Тільки це забезпечить його професіоналізм, компетентність, успішне вирішення практичних завдань соціального захисту різних категорій населення.

Освітньо-професійні програми, які розробляються закладами вищої освіти, що здійснюють фахову підготовку за спеціальностями соціономічного спрямування, мають включати дисципліни, які слугуватимуть формуванню правової професійної культури і забезпечуватимуть формування визначених Державними стандартами цих спеціальностей компетентностей. Не зупиняючись на конкретних назвах таких дисциплін, зазначимо деякі важливі, на нашу думку, складові правової професійної культури майбутнього соціального працівника.

Особи, які навчаються за даним спрямуванням, мають, у першу чергу, знати нормативно-правові акти, їх види у соціальній сфері. Є різні підходи до класифікації таких документів. Ми пропонуємо їх поділ на 7 груп. До першої групи відносимо документи світового співтовариства, які ратифіковані парламентом України і які набули законодавчої сили. До другої групи відносимо Конституцію України як Основний закон нашої держави. Конституція України є на сьогодні правовим документом, який зазнав найменше змін з моменту прийняття.

До третьої групи належать Кодекси України. Соціального кодексу в Україні немає, але

у інших діючих Кодексах містяться положення, які мають пряме відношення до соціального захисту. Тому знання основних положень галузевих Кодексів України (у першу чергу – Цивільного, Сімейного) є необхідним не лише для загальної ерудиції, формування широкого кола знань з різних галузей права, загальної правової культури, а й об'єктивна необхідність для високопрофесійного виконання своїх обов'язків соціальним працівником.

Четверту групу становлять нормативні документи Верховної Ради України – закони, постанови, які визначають загальні принципи побудови соціального захисту та соціальної політики, державні соціальні стандарти та гарантії, правову базу соціального страхування та соціального захисту окремих груп населення.

До п'ятої групи відносимо укази та розпорядження Президента України, а також його щорічні послання про внутрішнє і зовнішнє становище держави, які є предметом слухань Верховної Ради України. У його посланнях відображаються питання соціальної політики, спрямовані на вирішення таких найважливіших проблем, як підвищення рівня зайнятості населення, забезпечення громадян доступним житлом, збільшення заробітної плати та інших соціальних виплат, подолання бідності, підвищення якості медичних та освітніх послуг тощо. Деякі дослідники, зокрема Г. Лопушняк, вважають, що ці щорічні послання потрібно розглядати як концептуальну основу формування соціальної доктрини і соціальної політики держави та відносити їх до окремої групи (Лопушняк, 2011).

Постанови Кабінету Міністрів України та профільних міністерств виокремлюємо у шосту групу нормативно-правових актів у сфері соціального захисту. Ними визначають порядок діяльності соціальних установ, закладів, приймаються програми заходів на виконання державних програм та стратегій у соціальній сфері, визначається і регулюється порядок здійснення соціальних виплат, пільг тощо.

У сьому групу нормативно-правових документів об'єднуємо правові акти органів регіонального та місцевого управління, а також рішення, накази, розпорядження безпосередньо закладів та організацій, які зреалізують на місцях політику соціального захисту.

Оскільки майже всі вітчизняні нормативно-правові документи у сфері соціального

захисту зазнають змін, постійно оновлюються, з'являються нові документи, здобувачі вищої освіти мають набути вмінь самостійно знаходити необхідні правові акти, відслідковувати їх чинність, працювати з ними, використовувати для консультації населення та у прийнятті професійно грамотних рішень.

У минуле відходить практика збереження нормативних актів на паперових носіях. Постійні зміни і доповнення до вже прийнятих законів та підзаконних актів робить зберігання їх у такому форматі вже не актуальним. У сучасних умовах відкритий доступ до всієї нормативно-правової бази, що діє у країні. Тому навчитись користуватись цією базою, знаходити необхідні документи, відслідковувати зміни у них, формувати каталоги нормативної бази з важливих питань професійної діяльності – є важливим складником у формуванні професійної правової культури фахівця соціальної сфери.

Найважливішим джерелом правових документів у всіх галузях права є офіційний сайт Верховної ради України, де розміщена сторінка «Законодавство України» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws>. На цій сторінці знаходяться всі нормативно-правові акти, дія яких поширюється на територію України. Це міжнародні документи, вітчизняні закони і підзаконні акти.

Майбутніх фахівців варто ознайомити з алгоритмом пошуку необхідних документів за їх видавниками, яких на сьогодні нараховується 9 груп. Кожна група складається з декількох суб'єктів правотворчої/нормотворчої діяльності. Зазначимо ці групи та кількість суб'єктів у кожній (деякі з них за останні 4 роки зросли) станом на червень 2025 р.: Верховна Рада (6), Президент (3), Кабінет Міністрів(5), Судова влада (17), Міністерства (99), Комітети (84), Агентства (37), Комісії (22), Інші (напр. ті, що мають відношення до соціального захисту – Пенсійний фонд України, Фонд загальнообов'язкового державного страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю) (146). Станом на 27 червня 2025 р. найбільше документів містила група Кабінет Міністрів – 87 690 (31,4%). На другому місці за їх кількістю група Президент – 47 620 (17,1%), на третьому Міністерства – 38 834 (13,9%) (Всі документи, 2025).

Варто зазначити, що на цьому сайті здобувач може ознайомитись і з міжнародними правовими актами за посиланням – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/country>. Тут представлено 101 тип міжнародних документів від 98 міжнародних видавників. Є доступ до фундаментальних документів у сфері захисту прав люди, таких як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права та ін. Можна віднайти діючі міжнародні правові акти, які мають безпосереднє відношення до соціального захисту працюючих, мігрантів, нарахування та виплат пенсійного забезпечення тощо.

Доступними є також сайти Президента України, де розміщені його офіційні документи (<https://www.president.gov.ua/documents/all>) та Кабінету Міністрів України, де знаходяться нормативно-правові акти уряду (<https://www.kmu.gov.ua/>).

Значний масив необхідних регулюючих документів у сфері соціального захисту знаходяться на офіційних сайтах міністерств – Міністерства соціальної політики України (<https://www.msp.gov.ua/main/Normativna-baza.html>), Міністерства охорони здоров'я України (<https://moz.gov.ua/dokumenty>), Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua/npa>), Міністерства молоді та спорту України (<http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/36>) та інших.

Варто звернути увагу майбутніх фахівців соціальної сфери на електронні ресурси офіційних періодичних видань України – Вісник Верховного Суду України (<http://www.scourt.gov.ua>), Офіційний вісник України (<https://ovu.com.ua/>), газета «Урядовий кур'єр» (<https://ukurier.gov.ua/uk/>), газета «Голос України» (<http://www.golos.com.ua/>). На цих сайтах крім самих нормативно-правових актів знаходяться коментарі до них, даються роз'яснення, здійснюється їх аналітичний огляд.

Корисними джерелами нормативних документів, правової літератури щодо вирішення питань соціального захисту можуть стати також бібліотеки правової літератури: Юридична бібліотека (<http://pravo.biz.ua/content>), електронна бібліотека Князева (<http://www.ebk.net.ua>), Юридичні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (https://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html), де можна знайти безліч корисної для навчання

та практичної діяльності літератури, а також найбільш популярні нормативні акти. Значний ресурс діючих правових документів, коментарів до них доступні на єдиній інформаційній платформі «Ліга: Закон» (<https://ligazakon.net/>).

Для ефективного використання нормативно-правової бази у професійній діяльності фахівцям недостатньо знати чи віднайти необхідний документ. Можуть виникнути різні питання щодо його застосування, трактування. На допомогу у такому випадку можуть прийти консультаційні сайти з юридичних питань. Здобувачам вищої освіти можна запропонувати наступні: Юридичні послуги Online (<http://yurist-online.com/>), Юристи. UA (<https://uristy.ua/ua>), Юридична сотня (<https://legal100.org.ua/>) та інші. Таким чином, здобувачам за час фахової підготовки мають можливість не лише ознайомитись зі всією нормативно-правовою базою соціального захисту, а й засвоїти алгоритм доступу до неї.

Під час навчальних занять, у ході організації самостійної/індивідуальної роботи, підготовки наукових повідомлень, написання курсових/кваліфікаційних робіт, проходження різних видів практик слід наголошувати на необхідності опиратись на діючу правову базу. Тут може виникнути проблема: які саме нормативно-правові акти використовувати, як визначати їх пріоритетність, коли має місце суперечність. Так, наприклад, діючими «Правилами опіки та піклування», затвердженими спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України, Міністерства праці та соціальної політики, Держкомітету України у справах сім'ї та молоді у 1999 р., опіка встановлюється над неповнолітніми, які не досягли п'ятнадцяти років. Сімейний Кодекс України та Цивільний Кодекс визначають опіку над дітьми до 14 р., а піклування над дітьми у віці 14–18 років. Як розв'язати цю колізію? Пріоритетністю юридичної сили нормативного документа. У даному випадку робиться висно-

вок про пріоритетність Кодексів – Сімейного та Цивільного над наказом міністерств, а тому послуговуватись у питаннях призначення опіки чи піклування слід саме ними для визначення віку встановлення піклування над дитиною.

Також слід звертати увагу здобувачів вищої освіти на чинність документа. Чимало є випадків, коли вони використовують документи, які розміщені на офіційних сайтах, але втратили чинність, а тому неправомірні.

Такі випадки можуть періодично виникати у практичній діяльності, а тому здобувачі мають засвоїти зазначений підхід до вибору нормативного документа для прийняття професійного рішення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зважаючи на те, що система соціального захисту та соціального забезпечення здійснюється виключно на нормативно-правових актах, вважаємо, що важливим складником професійної підготовки фахівців у сфері соціального захисту є формування професійної правової культури. Її сутність вбачаємо не лише у знанні діючих нормативно-правових актів у сфері соціального захисту, їх основних положень, а й здатність самостійно їх знаходити, відслідковувати зміни у них, ефективно застосовувати для прийняття рішень, пов'язаних з розв'язанням професійних завдань.

Для реалізації цих завдань пропонуємо поділити увагу засвоєнню класифікації нормативно-правових документів у сфері соціального захисту, набуттю практичних навичок роботи з різними джерелами, видавниками правових актів, ресурсами юридичної літератури та юридичних консультацій.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вдосконаленні механізму роботи з нормативно-правовими документами у сфері соціального захисту, формуванню у здобувачів вищої освіти професійного інтересу до цієї складової фахової підготовки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Всі документи бази даних «Законодавство України» станом на 27 червня 2025 р. Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/a/stat/stru2#Stat> (дата звернення 27.06.2025).
2. Ковчина І. Підготовка студентів до соціально-правового захисту особистості : навч.-метод. посіб. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 195 с.
3. Козюбра М. Право, наука та інші форми світосприйняття і методологія: лінії взаємозв'язків. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. Київ, 2018. Т. 2. С. 3–12.
4. Лісовець О. Формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників : монографія. Київ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 344 с.

5. Лопушняк Г. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с
6. Семенов В., Король С. Юридично-правова складова у підготовці фахівців із соціальної роботи. *Ввічливість. Humanitas*. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. № 5. С. 41–46.
7. Співак Я, Омельченко С, Фоменко Ю. Професійні вимоги до соціальних працівників із соціального захисту прав молоді: сучасний аспект. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. №1(99). С. 163–172.
8. Ткачова Н. Професійна правова культура, її зміст та роль у подальшому цивілізованому розвитку України. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. Київ, 2012. № 3. С. 154–158.
9. Чернета С. Змістовий компонент формування правової компетентності у майбутніх фахівців соціальної роботи. *Ввічливість. Humanitas*. 2021. Вип. 1. С. 47–53.
10. Ярошенко А., Панченко М. Сучасні тенденції регіональної співпраці у підготовці студентів до соціально-правового захисту населення. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2015. Вип. 31-32. С. 98–101.

REFERENCES:

1. Vsi dokumenty bazy danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» stanom na 27 chervnia 2025 r. Verkhovna Rada Ukrainy [All documents of the «Legislation of Ukraine» database as of June 27, 2025. Verkhovna Rada of Ukraine]: [elektronnyi resurs]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/a/stat/stru2#Stat> [in Ukrainian].
2. Kovchyna, I. (2015). Pidhotovka studentiv do sotsialno-pravovoho zakhystu osobystosti [Preparation of students for social and legal protection of the individual]. Kyiv: NPU named after M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
3. Koziubra, M. (2018). Pravo, nauka ta inshi formy svitospryniattia i metodolohiia: liniiy vzaïmozv'язkiv [Law, science and other forms of worldview and methodology: lines of relationships]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Yurydychni nauky – Scientific notes of NaUKMA. Legal sciences*, 2, 3–12 [in Ukrainian].
4. Lisovets, O. (2018). Formuvannia sotsialno-pravovoi kompetentnosti maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [Formation of socio-legal competence of future social workers]. Kyiv; Nizhyn : Publisher PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].
5. Lopushniak, H. (2011). Derzhavna sotsialna polityka yak peredumova ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [State social policy as a prerequisite for the economic development of Ukraine]. Lviv : LRIDU NADU [in Ukrainian].
6. Semenov, V., & Korol, S. (2023). Yurydychno-pravova skladova u pidhotovtsi fakhivtsiv iz sotsialnoi roboty [Legal and legal component in the training of specialists in social work]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 5, 41–46 [in Ukrainian].
7. Spivak, Ya., Omelchenko, S., & Fomenko, Yu. (2019). Profesiini vymohy do sotsialnykh pratsivnykiv iz sotsialnoho zakhystu prav molodi: suchasnyi aspekt [Professional requirements for social workers for social protection of youth rights: modern aspect]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Personal spirituality: methodology, theory and practice*, 1(99), 163–172 [in Ukrainian].
8. Tkachova, N. (2012) Profesiina pravova kultura, yii zmist ta rol u podalshomu tsyvilizovanomu rozvytku Ukrainy [Professional legal culture, its content and role in the further civilized development of Ukraine]. *Yurydychnyi visnyk. Povitriane i kosmichne pravo – Legal Bulletin. Air and space law*, 3, 154–158 [in Ukrainian].
9. Cherneta, S. (2021) Zmistovyi komponent formuvannia pravovoi kompetentnosti u maibutnikh fakhivtsiv sotsialnoi roboty [Content component of formation of legal competence in future specialists of social work]. *Vvichlyvist. Humanitas – Politeness. Humanitas.*, 1, 47–53 [in Ukrainian].
10. Yaroshenko, A., & Panchenko, M. (2015) Suchasni tendentsii rehionalnoi spivpratsi u pidhotovtsi studentiv do sotsialno-pravovoho zakhystu naselennia [Modern trends of regional cooperation in preparing students for social and legal protection of the population]. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu – Historical and political problems of the modern world*, 31-32, 98–101 [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 18.06.2025

Дата прийняття статті: 26.06.2025

Опубліковано: 08.09.2025